

FarmiÄlli- PRO hankesuunnitelma

1. Hankkeen nimi: FarmiÄlli Pro

2. Hankkeen julkinen kuvaus

Nuorten viljelijöiden (alle 41 v) osuus on Pirkanmaalla jo alle 15 %. Nuorten osuus on laskenut voimakkaasti viimeisen vuosikymmen aikana. Tilanne on hyvin huolestuttava.

FarmiÄlli Pro on jatkohanke nuorille maaseudun yrittäjille tai sellaiseksi aikoville kohdennettava tiedonvälityshanke. Sen keskeisimpinä tavoitteina on innostaa nuoria yrittäjiä ja lisätä kiinnostusta sukupolvenvaihdoksiin sekä parantaa osallistujien eri yrittäjäkyvykkyyden ja -osaamisen eri osa-alueita. Tavoitteena on myös kasvattaa tilojen välistä yhteistyötä ja verkostoja sekä lisätä työhyvinvointia mm. vertaistuen avulla. Tärkeä tavoite on myös lisätä nuorten yrittäjien yhteiskuntaymmärrystä, joka kattaa laajasti niin markkina- kuin talousymmärryksen unohtamatta yhä kasvavien vastuullisuusvaatimuksienkin ymmärtämistä.

Nuorten yrittäjien osaaminen ja yrittäjäominaisuudet vaihtelevat todella paljon. Pirkanmaalta löytyy koulutettuja, osaavia ja oikeita yrittäjäominaisuuksia omaavia viljelijöitä runsaasti. FarmiÄllistä saadun kokemuksen perusteella ns. vertaisoppiminen on erinomainen ja pidetty toimintamalli ammattitiedon ja osaamisen levittämiseen. Ryhmässä oppimisessa korostuu muiden samanhenkisten kanssa yhdessä koetut positiiviset kokemukset. Maatilan talouteen ja johtamiseen liittyvää koulutusta ja materiaaleja on hyvin tarjolla, mutta kovin hyvin ne eivät tavoita nuoria kohderyhmänä. Positiivisten kokemusten ja tiiviin yhteisön avulla FarmiÄlli-verkoston kynnyks osallistumiseen on matala. Alkuperäisen FarmiÄlli-hankkeeseen osallistuneet henkilöt luovat tärkeän perusverkoston, jonka pohjalle voidaan alkuperäistä hanketta paremmin ja syvemmin osaamista kasvattaa.

Pro tulee sanoista positiivisesti ryhmässä oppiminen. Hankkeen keinollisena tavoitteena on kehittää uusi peli- tai toimintakonsepti, jonka mallina toimii HOK-hankkeeseen kehitetty pelillistetty ryhmätyö.

Tilaisuuksia järjestetään paikan päällä, etänä ja näiden yhdistelminä alueellisesti ja maakunnallisesti. Kaikki ne tilaisuudet, joissa se on tarkoituksenmukaista joko suoraan toteutetaan tai tallennetaan verkkoon.

Jotta voi nuoria yrittäjiä tai yrittäjiksi aikovia puhutella, pitää puhua nuorten kieltä nuorten käyttämissä välineissä.

Hakijan esittely ja hankkeen resurssit

Hankkeen hakija on MTK-Pirkanmaa, joka on 26 MTK-yhdistyksen muodostama alueellinen liitto, jolla viljelijöistä koostuva johtokunta sekä vakituisesti n 2,5 htv eri

toimenkuvalla olevia toimihenkilöitä. Lisäksi liitolla on ollut ja on palkattuna hankevetäjiksi palkattuja toimihenkilöitä. Toimintamme on alkanut 1917.

MTK-Pirkanmaan taloudellinen tilanne on varsin vakaa. Taseemme loppusumma 1 203 000, vuotuinen tulos on vaihdellut pienen yli- tai alijäämän välillä. Ulkopuolista lainaa meillä ei ole, mutta pienen summan olemme jälleen sijoittaneet muutaman MTK-yhdistyksen puolesta. Se näkyy taseessamme velkana.

MTK-Pirkanmaa on jo varsin kokenut hanketoiminnan toteuttamisessa. Tunnettuja pirkanmaalaisista toimijoista parhaiten nuorten viljelijöiden tarpeet ja ne toimintatavat, joilla nuoret saadaan kiinnostumaan hankkeen tavoitteista.

Hankkeen pääasialliseksi henkilöstöresurssiksi esitetään yhtä osavuotista hanketyöntekijää (8kk), jonka työ painottuu syys-huhtikuun ajalle. Liiton toimihenkilöiden työtä arvioidaan kuluvan yksi kuukausi vuodessa.

Esitetty osavuotinen toimihenkilö ja menettelytapa on osoittautunut aikaisemmissa MTK-Pirkanmaan toteuttamissa hankkeissa varsin toimivaksi ja ennen kaikkea kustannustehokkaaksi. Tehtyjä työtunteja seurataan tarkasti, sillä olemme itsekin halunneet lisätietoa siitä mihin työaikaa käytämme.

MTK-Pirkanmaan toimi- ja luottamushenkilöillä on vahva osaaminen ja selkeä näkemys siitä mitä uusi toimintaympäristö vaatii. Hankkeen resurssiksi on nähtävä MTK-Pirkanmaan maaseutunuorten kahdeksan henkinen valiokunta sekä liiton nuorekas johtokunta.

Hankkeen vetäjältä vaaditaan mm. nuorekasta lähestymistapaa, viestintäosaamista ja innostavaa asennetta.

MTK-Pirkanmaalla on erinomaiset verkostot löytää sopivat asiantuntijat, niin kansallisesti kuin maakunnallisestikin.

MTK-Pirkanmaalla on omat 160m² toimitilat Maa- ja Metsätalossa Tampereella. Liitolla on toiminnanjohtaja, kenttäpäällikkö sekä osavuotinen järjestöagrologi. MTK-Pirkanmaa on tuloverolain tarkoittama yleishyödyllinen yhteisö. Toimintamme ei ole arvonlisäverovelvollista ja se rahoitetaan pääosin jäsenmaksuilla.

MTK-Pirkanmaalla on käynnissä "Huoltovarmuus on kannattavuutta-hanke". Vuonna 2021 päättynyt Voimaa farmarille -hankeemme on ollut selvästi vaikuttavin hankkeemme.

Hankkeen tarve, tausta, kohderyhmä, hyödynsaajat ja toteutusalue

Maataloudessa tapahtuva rakennemuutos vähentää ja muuttaa suomalaisia perheitä. Nuorten viljelijöiden osuus on pudonnut hälyttävästi. Nuorten (alle 30.v) osuus on enää 3 % kun määrä oli vielä jokin aikaa sitten 9 %. Keskeisin syy tähän on maatalouden heikko kannattavuus ja siten toimialan heikko vetovoima. Toinen keskeinen syy heikkoon vetovoimaan on hallinnollisen taakan jatkuva kasvu. Tätä lisäävät muutkin syyt kuin tukiin liittyvä hallinnointi.

Markkinoiden ja yhteiskunnan alkutuotannolle asettamat vaatimukset ovat huomattavan suuria ja ne uhkaavat kasvaa edelleen. Vastuullinen tuotantotapa on tästä hyvä esimerkki – vaatimuksia tulee sekä markkinoilta, rahoittajilta kuin ympäröivästä yhteiskunnastakin. Tässä ristipaineessa ei ole helppo toimia, jos viljelijä ei osaa ottaa kehitystä huomioon.

Nuorten yrittäjien osaaminen ja yrittäjäominaisuudet vaihtelevat todella paljon. Pirkanmaalta löytyy koulutettuja, osaavia ja oikeita yrittäjäominaisuuksia omaavia viljelijöitä runsaasti. Toisaalta täällä on myös niitä henkilöitä, joiden yrittäjäominaisuuksissa on paljon parannettavaa. Jälkimmäistä ryhmää on vaikea tavoittaa ja saada mukaan kehittämään ominaisuuksiaan. FarmiÄllistä saadun kokemuksen perusteella ns. vertaisoppiminen on erinomainen ja pidetty toimintamalli.

Nuoret eivät aina osaa tunnistaa lähtötilanteessa vahvuuksia, mahdollisuuksia, uhkia tai heikkouksiaan.

Jatkajien (ja miksi ei luopujienkin) mentorointi jää usein siihen, että luopujat ovat usein ainoat luottohenkilöt tilalle. Tämä onnistuu silloin kun sukupolvien välinen kemia toimii, mutta liian usein luopujien omat unelmat ja toiveet halutaan siirtää jälkipolville.

Yrityskoon kasvaessa ja kannattavuuden heikentyessä on varsinkin nuorella yrittäjällä paljon esteitä ylitettävänä. Toiminnan alussa nuori joutuu monesti laajentamaan yritystään tai investoimaan siihen jollain muulla tavalla. Kokemusta ja ammattiosaamista ei yrittämisestä ja inventoinneista juurikaan ole. Nuorelle kertyy yritystoiminnan aloittamisesta monesti valtava halu onnistua, mutta osaamista ja keinoja ei välttämättä ole tarpeeksi. Yritystoiminnan kiireet ja henkinen paine syö nuoren jaksamisen ja ajaa nuoren helposti pois sosiaalisista tilanteista. Korona vähensi sosiaalista yhteydenpitoa – esim. koronavuosina valmistuneet nuoret eivät ole voineet verkostoitua perinteisillä tavoilla.

Neuvo-järjestelmä mahdollistaa tilatason spv-neuvonnan rahoitus-, maksuvalmius- ja verosuunnitteluineen. Neuvo-järjestelmällä ei kuitenkaan edistetä "yleisellä tasolla" sukupolvenvaihdoksia tai yrittäjäyyttä. SPV-tapahtumaan valmentautuminen myös henkisellä ja mentaalilla tasolla on tärkeää sekä jatkajille, että luopujille. Voimaa Farmarille hankkeen/Välitä Viljelijästä verkoston kokemukset ovat edelleen osoittaneet, että sukupolvenvaihdoksissa on keskitytty enimmäkseen SPV:n tekniseen toteutukseen ja tarvetta on myös sen pehmeiden arvojen valmentamiseen.

Teknologian kehitys ja digitalisaatio tuo paljon mahdollisuuksia mutta lisäänee edelleen osaamisvaatimuksia. Ilmastomuutos ja ilmastopolitiikka sekä tulossa oleva hiilimarkkina tuo maataloillekkin ansaintamahdollisuuksia, mutta edellyttää hyvää asioista perillä olemista.

Yritystoiminnan vastuullisuus, luonnon monimuotoisuuksineen, ilmastovaikutuksineen korostuu edelleen. On hyvin arvattavissa se, että alkutuotantoala tulee luomaan itse omia vastuullisuusnormejaan kuin sekin, että ne tulee alalle annettuina. Näiden normien ja sertifikaattien kanssa pitäisi sitten pystyä uupumatta elämään.

Tällä hetkellä on toteutumassa hengästyttävä määrä erilaista vastuullisuuteen liittyvää lainsäädäntöä, joka tulee vaikuttamaan viljelijöiden toimintaympäristöön joko suoraan tai välillisesti. Välilliset vaikutukset tulevat mm rahoituslaitoksien velvoitteista tai

kaupan/jalostavan teollisuuden vaateista. Seuraavassa on listattuna valmiit tai valmistumassa olevat lakihankkeet.

CSDDD – yritysvastuudirektiivi
CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive)
ESEF (European Single Electronic Format)
ESG (Environment, Social, Governance)
ESRS (European Sustainability Reporting Standards)
EU-taksonomia
GHG-protokolla (Greenhouse Gas Protocol)
GRI (Global Reporting Initiative)
YK:n Global Compact
IFRS (International Financial Reporting Standards)
Kaksoisolennaisuus
SASB (Sustainability Accounting Standards Board)
SBTi (Science Based Targets initiative)
SBTN (Science Based Targets Network)
SDG (United Nations Sustainable Development Goals)
TCFD (Task Force on Climate-related Financial Disclosures)

Näiden lisäksi finanssialaan (Basel) kohdistuvat vaatimukset

On eduksi, että luotu yhteisfoorumi koostuu vain nuorista ja sen luomisessa hyödynnetään jo olemassa olevaa maaseutunuorten verkostoa.

Nuorten tavoitettavuus on kärsinyt perinteisten viestintäkanavien menettäessä merkitystään, sekä myös pitkän korona- jakson aikana, jolloin yhteiset isot koulutustilaisuudet ovat jääneet pitämättä. Tänä aikana alan oppilaitoksista on valmistunut ja valmistumassa iso joukko nuoria, joiden tutustuminen muihin luonnonvara-alan yrittäjiin tai verkostoihin on jäänyt vähälle. Oppilaitosyhteistyö on hiipunut täysin sekä säästöjen että eri tahojen tiukentuneen taloustilanteen johdosta.

Jotta voi nuoria yrittäjiä tai yrittäjiksi aikovia puhutella, pitää puhua nuorten kieltä nuorten käyttämissä välineissä.

MTK-Pirkanmaan maaseutunuorten selvityksen mukaan nuorten yrittäjyyteen liittyy tunnistettavia ongelmia. Nuoret pitävät kohdennetun koulutuksen järjestämistä tärkeänä koko alan tulevaisuudelle. Ajatusten vaihto nuorten kesken ja työstäminen pitkäjänteisesti porukassa edesauttaa uusien ja vanhojen toimintamallien tarkastelussa.

Hankkeen kohderyhmänä ja hyödynsaajina ovat pirkanmaalaiset nuoret yrittäjät tai sellaiseksi aikovat. Toteutusalue on Pirkanmaan maakunta.

Hankkeen laajempi viitekehys

Hanke linkittyy tiiviisti Pirkanmaan maaseudun kehittämissuunnitelmaan 2023-2027 useilla alueilla. Sekä hankkeessa, että kehittämissuunnitelmassa keskitytään erityisesti maaseudun nuorten yrittäjien tukemiseen, sukupolvenvaihdoiksi ja yritystoiminnan

kehittämiseen kestävillä ja kannattavilla ratkaisuilla. Hankkeessa pyritään parantamaan nuorten maaseutuyrittäjien valmiuksia sekä verkostoitumisen ja vertaisoppimisen kautta, että lisäämällä osaamista yritystoiminnan kehittämiseen.

Pirkanmaan maaseudun kehittämissuunnitelmassa keskeisiä painopisteitä ovat myös maatalouden kilpailukyvyn vahvistaminen, digitalisaation hyödyntäminen ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen sekä huoltovarmuus. Näihin FarmiÄlli Pro tarjoaa konkreettisia toimenpiteitä tietoiskujen, asiantuntijakatsauksien jne. kautta. Sukupolvenvaihdojen helpottaminen, nuorten yrittäjien osaamisen kasvattaminen ja maaseutuyrittäjyyden kehittäminen ovat molemmissa merkittävässä roolissa.

Hanke vastaa suoraan Pirkanmaan maaseudun kehittämisohjelman kahteen painopisteeseen, jotka ovat osaamiseen, kannattaviin ja kestäviin ratkaisuihin perustuva alkutuotanto ja vahva uudistuva yrittäjyys. Läpileikkaavat teemat tulee varmasti huomioiduksi.

Suunnitellulla toiminnalla on myös välillinen vaikutus muihin painopistealueisiin kuten kestävä ruokajärjestelmä ja vetovoimainen asuin ympäristö.

Hankkeen toteutus, aikataulu ja riskit

FarmiÄlli Pro –hanke pyrkii tukemaan nuoria maaseutuyrittäjiä Pirkanmaalla tarjoamalla heille tietoa, verkostoitumismahdollisuuksia ja vertaistukea. Maatalouden rakennemuutoksen ja sukupolvenvaihdojen haasteet, kuten osaamisvajheet ja yrittäjyyteen liittyvät henkiset paineet, korostavat hankkeen tarpeellisuutta. Hanke vastaa osaltaan esimerkiksi teknologiakehityksen, digitalisaation ja vastuullisuusvaatimusten asettamiin uusiin haasteisiin.

Hankkeen toteutustapana ovat hankkeen tavoitteita tukevien tiedotus- ja teematilaisuuksien, kuten luotavat Pro-konseptipelit, kotimaan ja ulkomaan opintomatkojen sekä erilaisten verkostoitumistapahtumien yhdistelmien järjestäminen. Kaiken toiminnan halutaan myös tukevan nuorten hyvinvointia sekä henkistä jaksamista arjessa.

Hankkeeseen palkataan yksi osavuotinen hanketyöntekijä (8kk/v), jonka työ painottuu syys-huhtikuun ajalle. MTK-Pirkanmaan toimihenkilöiden työpanosta hankkeeseen arvioidaan kuluvan 1 htkk/v.

Suunniteltu hankeaika on 1.6.2025-31.12.2027

Hankkeen päätoimenpiteet keskittyvät nuorten maaseutuyrittäjien tai sellaiseksi aikovien osaamisen, verkostoitumisen ja yhteiskuntaymmärryksen sekä hyvinvoinnin tukemiseen. Toimenpiteet jakautuvat kolmeen teemaan:

1) Maatilan kehittäminen ja sukupolvenvaihdojen tukeminen

Toimenpiteitä voivat olla mm erilaiset sukupolvenvaihdosvalmennukset; tarjoamalla tietoa ja oppia sukupolvenvaihdoksen henkisen suunnittelun tärkeydestä ja varautumisesta voidaan helpottaa spv-tilannetta ja varmistaa jatkajalle onnistunut lähtö omaan yrittäjyyteen. Neuvo järjestelmällä toteutetaan

liiketoimintasuunnitelmien laatimista, oikeudellisten asioiden hoitoa sekä rahoituksen suunnittelua, mutta näiden asioiden kertomisella myös yleisötilaisuuksissa, on asiaa edistävä vaikutus.

Jatkuva ammatillinen kehitys - uuden teknologian ja kestävyyskysymysten tullessa yhä tärkeämmiksi, nuorille suunnatut koulutukset voivat auttaa tilan omistajia ottamaan käyttöön uusia menetelmiä ja innovaatioita.

Selvitetään, onko maatilojen mentori-toiminnalle edellytyksiä. Sopivia mentoreita voi olla vaikea löytää, mutta yhteistyössä Yrityskummien kanssa tämä saattaisi onnistua.

Liiketoimintamallit kehittyvät jatkuvasti – usein kuulee sanan alustatalous. Kannustetaan yrittäjiä/tiloja selvittämään omat vahvuutensa ja ehkä laajentamaan toimintaansa myös perinteisten liitännäiselinkeinojen kuten suoramyyntin, matkailun, energian tuotannon ulkopuolelle. Tämä auttaa parantamaan maatilojen taloudellista kestävyttä ja houkuttelevuutta uusille omistajille.

Digitaalinen maatalous ja uuden teknologian käyttöönotto, kuten automaatio, dronet, tarkkuusviljely ja älylaitteet voivat lisätä tilan tehokkuutta ja vetovoimaa uusille viljelijöille. Datapohjainen päätöksenteko, jossa keräämällä ja analysoimalla maatilan tietoja voidaan optimoida resursseja, vähentää kustannuksia ja parantaa tuottavuutta.

Se miten tietoa syötetään eri kanaviin kuten viranomaisille, rahoituslaitoksille ja jalostavalle teollisuudelle on aivan keskeisessä roolissa hallinnollisen taakan hallinnassa. Ajatus on kääntää nykytilanne päinvastoin – muut poimisivat haluamansa tiedot viljelijän omasta vastuullisuusraportista.

2) Verkostoituminen ja vertaisoppiminen

Luodaan alueellinen nuorten verkosto, joka mahdollistaa tiedon ja kokemusten jakamisen sekä vertaistuen saamisen. Verkostot muodostetaan sekä liveinä, että nuorten käyttämällä sosiaalisen median kanavilla. FarmiÄllissä mukana olleet henkilöt ovat tärkeä perusjoukko, joka mahdollistaa uusien asioiden yksityiskohtaisemman asioiden käsittelyn.

“Huoltovarmuus on kannattavuutta –hankkeella” on luotu onnistunut koulutuskonsepti, joka perustuu peliin, sen eri skenaarioihin ja toimintaa kuvaaviin pelikortteihin. Pelikorttien avulla keskustelu pysyy hyvin kasassa ja fokusoituu oikeisiin asioihin. Niissä olevaa tietoa on myös mahdollista syventää ja kerätä esimerkiksi kotisivuille.

FarmiÄlli Pro-hankkeella luodaan HOK-hankkeen Huoltovarmuus pelin kaltainen Pro-konsepti ja toteutetaan konseptia mm. seuraavissa omistajanvaihdokseen ja sen jälkeisen liiketoiminnan kehittämiseen liittyvissä osa-alueissa:

- Omistajanvaihdoksessa huomioon otettavat ja keskusteltavat asiat. Apuna tässä käytetään Savonian tekemiä keskustelua auttavia pelikortteja.
- Tilan talouden hallintaa ja johtamiseen liittyvät peli. Valmiita pelikortteja ei ole vaan ne on luotava. Asiat ovat tuttuja ja niistä on paljon materiaalia verkossa.
- Markkinointiin ja tuotekehittämiseen liittyvä ”peli”

Onnistuessaan peli luo hyvän tavan toteuttaa vertaisoppimista. Pelikorttien syventäminen taas mahdollistaa lisätiedon löytämisen suhteellisen nopeasti.

3) Yhteiskuntaymmärrys ja markkinamahdollisuudet

Järjestetään Pro-konseptipelejä ja opintomatkoja, jotka lisäävät nuorten tietoa markkinatrendeistä (ml tuotot ja kustannukset), tuotteistamisesta ja vastuullisuusvaateista.

Vastuullinen tuotantotapa on hyvä esimerkki – vaatimuksia tulee sekä markkinoilta, rahoittajilta kuin ympäröivästä yhteiskunnastakin. Opetetaan nuoret huomaamaan ja kirjaamaan ylös nykyisen suomalaisen tuotantotavan hyvyydet. Suomalainen tuotantotapa on hyvin kestävä eurooppalaisella vertailulla, puhumattakaan globaalista vertailusta.

Hankkeen avulla selvitetään millainen voisi olla viljelijän oma vastuullisuuskatsaus, josta eri suunnasta tulevat vastuullisuusvaatimukset voitaisiin eri tahoille jakaa. Tarkoitus olisi siis kääntää nykymalli, jossa viljelijä raportoi eri tahoille kunkin tahon eri formaatissa heidän haluamiaan tietoja.

Viljelijä pystyisi tunnistamaan ja näin esittämään nykyistä paremmin oman tuotantotapansa vahvuuksia sekä tuomaan niitä esille itselleen tarkoituksenmukaisimmassa muodossa oleellisine sisältöineen.

Konkreettisia aiheita voivat olla:

Miten kirjataan helposti tilan ilmasto-, monimuotoisuus- ja vesiensuojelutoimet

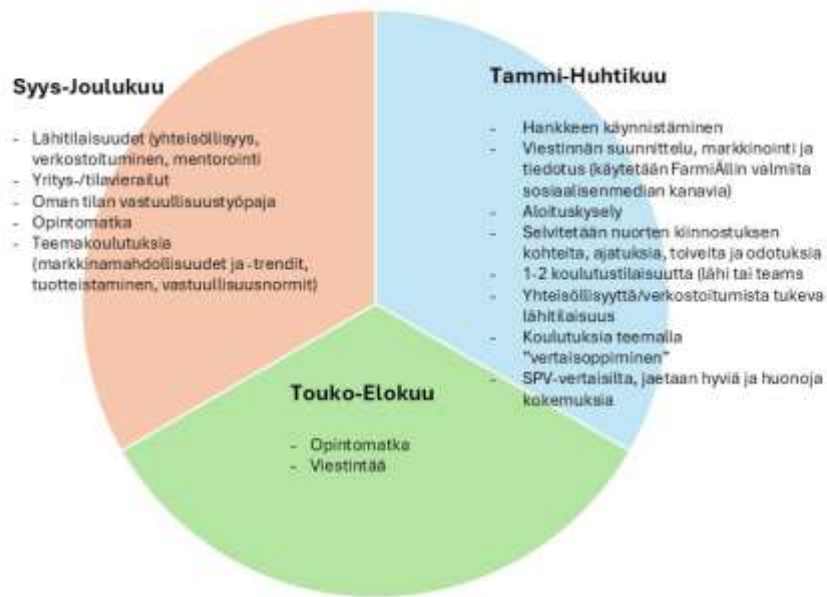
Markkinoiden toiminnan ymmärtäminen ja kustannustietoisuus

Alan kannattavuuskriisi pakottaa myös resurssitehokkuuteen. Miten tuoda tämä esille yhtenä vastuullisuustekona.

Viljelytapojen uudistaminen, keinoälyn, digitalisaation hyödyntäminen, BAT mahdollisuudet

Yhteiskunnallisen vaikuttamisen mahdollisuudet liiketoiminnan edellytysten luojina

Talouselämä on edelleen tärkeää. Oppia ja materiaalia on tarjolla runsaasti, mutta se ei tahdo kaikkia tavoittaa. Talouspeli voisi olla hyvin mielenkiintoinen.

Jatkohanke FarmiÄlli Pro eroaa alkuperäisestä hankkeesta ainakin seuraavilta osin:

- Vertaisoppimiseen luodaan uusi konsepti hyödyntämällä HOK-hankkeessa hyvää palautetta saanutta Huoltovarmuuspeleä.
- Viljelijän oma vastuullisuusraportti/-kertomus on ajatuksena uusi, vaikka erilaisia laatujärjestelmiä on ollut pitkään. Niitä ei voida enää hyödyntää uusien vastuullisuusvaatimusten kanssa.
- Alkuperäiseen hankkeeseen osallistuvat muodostavat pohjan, jota ilman jatkohankeet toimit ovat mahdollisia.

Hankesuunnitelman taulukkoliitteessä on tarkemmin konkreettisia toimia – uusia ja vanhoja.

Riskit

Merkittävin riski hankkeen vaikuttavuudelle on osallistujien puute, tai niiden jakautuminen epätasaisesti eri tilaisuuksiin aiheiden kesken. Tämän ehkäisemiseksi on pyrittävä sitouttamaan nuoria hankkeen tilaisuuksiin tarjoamalla aiheita, jotka ovat nousseet nuorten omista toiveista. Alueellistamisella tavoitetaan myös vähemmän aktiivisia osallistujia ja madalletaan mukaan lähtemisen kynnystä.

Toinen merkittävä riski on vetovoimaisien aiheiden tai asiantuntijoiden puuttuminen, joka voi johtaa kiinnostamattomuuteen, vaikka aihepiiri itsessään olisikin sekä ajankohtainen että tärkeä. Asiantuntijoita ja aiheita täytyy tuoda tutustuttavaksi ennen tilaisuutta etukäteismateriaalilla tai esittelyvideoilla. Hyödynnetään myös nuorten omia kontakteja yritys- ja neuvontamaailmaan.

Kolmantena riskinä voidaan pitää hankkeeseen kyllästymistä, joka voi johtaa osallistujien kiinnostuksen ja sitoutumisen hyytymiseen hyvän alun jälkeen. Tästä syystä hankkeen toiminta tulee pysyä monipuolisena ja on vältettävä tiettyä kaavamaisuutta samojen aihepiirien sisällä. Fakta on, että liika totisuus tappaa nuorten mielenkiinnon – nuorten silmissä pitää olla kiinnostavan lisäksi myös uskottava.

Neljäntenä riskinä voidaan nähdä rekrytinnin onnistuminen. Riski siihen, että hanketyöntekijän palkkaaminen epäonnistuu, on kuitenkin pieni, mutta käänteisesti ajatellen erittäin onnistuneella rekrytinnilla voidaan tuoda hankkeeseen samalla panostuksella merkittävä määrä lisää vaikuttavuutta ja tehokkuutta.

Hankkeen tavoitteet, tulokset, vaikutukset sekä seuranta ja raportointi

Hankkeella edistetään sukupolvenvaihdoksia – tavoitteena on tuplata nuorten viljelijöiden osuus 3%→6%. Tämä on hankkeen päätavoite. Hankkeella pyritään tavoittamaan jokainen pirkanmaalainen nuori viljelijä (yht 240 kpl).

Tavoitteena on lisätä nuorten yrittäjien osaamista ja henkistä pääomaa sekä yhteistyökykyä ja näin parantaa kannattavan alkutuotannon edellytyksiä. Nuorten verkostoituminen on sekä keino, että tavoite. Samoin on oppilaitosyhteistyö erityisesti ammattikorkeakoulujen kanssa.

Verkostoituminen kannustaa nuoria maaseutuyrittäjiä yritys- ja liiketoimintansa kehittämiseen monipuolisesti, rohkeasti ja kannattavasti uusillakin ajatuksilla, sekä turvaa samalla alueellista huoltovarmuutta.

Kokemuksemme ja selvityksemme mukaan paras käytännön toiminta on verkostoituminen ja vertaisoppiminen sekä näiden kautta lisääntynyt ammattitaito, kasvanut yrittäjäkyvykyys ja yhteistyökyky. Hanke lisää nuorten sekä keskinäisiä, että osuutta muista verkostoista. Hankkeella tarjotaan nuorille mahdollisuus tutustua toisiin alan toimijoihin ja luoda uusia kontakteja. Tärkeässä roolissa ovat sähköiset työkalut eri sosiaalisen median alustoilla.

Lisätään nuorten yhteiskuntaymmärrystä, joka on laaja käsite. Se kattaa niin markkinoiden ymmärtämisen kuin kustannustietoisuudenkin. Näiden lisäksi yhteiskuntaa ja yritys-elämää ohjaavat erilaiset vastuullisuuskriteerit ja sertifikaatit. Viljelytapojen uudistaminen, keinoälyn, digitalisaation hyödyntäminen, BAT tuovat paljon keinoja taklata yritystoiminnan uhkia ja haasteita. Nuoren yrittäjän tulee myös nähdä yhteiskunnallisen vaikuttamisen mahdollisuudet liiketoiminnan edellytysten luojina.

Välitä Viljelijäverkoston edustajien mukaan talousosaaminen on edelleen tärkeää. Oppia ja materiaalia on tarjolla runsaasti, mutta se ei tahdo kaikkia tavoittaa.

Tärkeänä tavoitteena on myös nostattaa ja tukea nuorten maaseutuyrittäjien hyvinvointia. Itsensä johtaminen, stressin- ja työmäärän hallinta, sekä ihmissuhteiden ylläpitäminen ovat tärkeitä asioita kaikille yrittäjille, mutta nuorten osalta ne korostuvat.

Hanke järjestää tilaisuuksia vuositasolla noin 10 kpl ja hankkeen aikana opintomatkoja yhteensä 2-3 kpl/v. Hanke toteuttaa yhden ulkomaan matkan.

Tilaisuuksien henkilömäärätavoite on keskimäärin noin 10-20 henkilöä / tilaisuus. Hankkeen aikana pyritään tavoittamaan tilaisuuksilla vähintään 300 liveosallistujaa ja sosiaalisen median tehokkaan käytön avulla pyritään tavoittamaan vähintään 500 seuraajaa tai etäosallistujaa.

Hankkeen vaikutuksena nuorten alkutuotannon ja muun yritystoiminnan määrä kasvaa ja kannattavuus paranee. Kasvua ja kannattavuutta luovat lisääntynyt yhteistyö ja liiketoimintamahdollisuuksien löytyminen. Nuorten hyvinvointi paranee yhteiskuntaymmärryksen lisääntyessä ja varmuuden saamisesta oman tärkeän työn ja paikan löytymisestä muun yhteiskunnan osana sekä uusista kavereista.

Hankkeen onnistumista seurataan osallistujakyselyillä, että laajemmilla kyselytutkimuksilla sellaisissa asioissa ja asiakokonaisuuksissa, joita ei voida suoraan mitata tai saada esim. tilastoista. Kyselyiden tulokset julkaistaan sekä osallistujille, että muille sekä kootaan niistä yhteenveto hankeraportointiin.

Tavoitteet ja indikaattorit tiivistetysti:

- Tuplataan nuorten viljelijöiden osuus 3 % -> 6 %. Tämä on hankkeen päätavoite.
- Hankkeella pyritään tavoittamaan 300 nuorta
- Järjestettyjen tilaisuuksien määrä, tavoite 30 kpl
- Hankkeen järjestämien tilaisuuksien ja tavoitteiden/sisällön esittely, tavoite 120 kpl
- Läsnäolo-osallistujien määrä, tavoite 300 hlö
- Verkkoseuraajien määrä, tavoite 500 hlö
- Osaamisen, ymmärryksen ja hyvinvoinnin kasvu. Kysytään osallistujien näkemys oman osaamisen, yhteiskuntaymmärryksen jne. kehittymisestä.

Hankkeen viestintä ja tiedottaminen

Tavoite

Hankkeen viestinnän tavoitteena on sitouttaa ja tavoittaa tehokkaasti nuoria maatalousyrittäjiä ja maatalousyrittäjiksi aikovia hankkeen toimenpiteisiin, varmistaa tiedon leviäminen sekä hankkeen aikana että sen päättymisen jälkeen ja lisätä tietoutta hankkeen tarjoamista mahdollisuuksista. Viestintä tukee hankkeen tavoitteita lisätä nuorten maatalousyrittäjien osuutta Pirkanmaalla. Lisäksi viestinnällä tuetaan nuorten yrittäjien verkostoitumista, osaamista ja luodaan aktiivinen osallistuva yhteisö.

Kohderyhmä

- Maaseudun nuoret (15 - 40-vuotiaat).
- Maaseudun nuoret. Jo tilanpidon aloittaneet ja spv:tä suunnittelevat sekä kaikki aiheesta kiinnostuneet.
- Paikalliset nuorisojärjestöt ja -yhdistykset.
- Koulut ja oppilaitokset.
- Paikalliset yritykset ja yhteisöt.

Viestintäkanavat

- **Sosiaalinen media:** Instagram, Facebook, TikTok
- **YouTube, Teams** ja muut videopohjaiset alustat
- **Sähköpostimarkkinointi:** uutiskirjeet ja suorat viestit nuorille ja sidosryhmille.
- **Verkkosivut:** ajankohtaiset uutiset, tapahtumat ja resurssit.
- **Tapahtumat:** järjestetään infopäiviä, työpajoja, verkostoitumistilaisuuksia ja opintomatkoja.
- **Tekstiviestit (WhatsApp -ryhmä)**
- **Painettu media**

Viestintästrategiat

- **Sisältömarkkinointi:** Luodaan houkuttelevaa sisältöä, kuten tarinoita nuorista, jotka ovat hyötynneet hankkeesta. Jaetaan positiivisia maaseudun nuorille suunnattuja tarinoita ja tapahtumia
- **Osallistaminen:** Kannustetaan nuoria jakamaan omia kokemuksiaan ja ajatuksiaan hankkeesta sosiaalisessa mediassa ja hankkeen tapahtumissa.
- **Yhteistyö:** Tehdään yhteistyötä paikallisten vaikuttajien, nuoriso-organisaatioiden kanssa, oppilaitosten ja tuottajayhdistysten kanssa.

Aikataulu

- **Esittelyvaihe:** Hankkeen lanseeraus ja alkuviestintä (kuukausi 1). Käytetään FarmiÄllin valmiita viestintämateriaaleja sekä viestintäkanavia.
- **Aktivointivaihe:** Aktiivinen viestintä sosiaalisessa mediassa ja tapahtumissa (kuukaudet 2-6).
- **Palaute ja arviointi:** Kerätään palautetta osallistujilta ja arvioidaan viestintästrategiaa (kuukausi 7).

Arviointi

- Seurataan sosiaalisen median sitoutumista, tapahtumien osallistujamääriä ja palautetta. Jokaisesta tapahtumasta kerätään palaute Lyyti – ilmoittautumisohjelman kautta.
- Käytetään kyselyitä ja keskustelutilaisuuksia arvioimaan hankkeen vaikutusta nuorten aktivointiin ja verkostoitumiseen.

Viestinnän vastuut

- Hankepääällikkö ja MTK-Pirkanmaan toimihenkilöt

Toiminnan jatkaminen ja tuen kohteen ylläpitosuunnitelma

Pro-konseptipeli on onnistuessaan laajennettavissa ja skaalattavissa.

Hankkeen luomat nuorten verkostot, niin sähköiset kuin live-verkostot jäävät olemaan ja muuttuvat pikkuhiljaa entisten nuorten verkostoiksi.

Toteutetut sukupolvenvaihdokset jatkavat sukupolvien ketjua. Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset ja yrittäjien kyky ottaa ne huomioon ja kääntää uhat mahdollisuuksiksi, ratkaisevat onnistumisen. Aika on näyttänyt sen, että jokainen sukupolvi joutuu kohtaamaan omat haasteensa. Tämä hankesuunnitelma pyrkii helpottamaan tämän ajan ongelmia ja löytämään niihin ratkaisuja. Parhaimmillaan jopa ennakkoiden.

Ympäristö- ja ilmastovaikutusten huomiointi ja kestävän kehityksen edistäminen

Kestävä kehitys, vastuullinen liiketoiminta tai kestävä liiketoiminta ovat termejä, jotka tulevat vaikuttamaan yhä enenevässä määrin myös maatalouden toimialalla. Jotta viljelijät eivät joudu "ottamaan kaikkea annettuna", olisi nyt tärkeä hetki kouluttaa ja kehittää viljelijöiden vastuullisuusosaamista.

Tärkeimpänä kestävyiden teemana maataloudessa voidaan pitää ylisukupolvisuutta ja ajatusta siitä, että tila luovutetaan seuraavalle jatkajalle paremmassa kunnossa kuin sen on itse saanut. Myös YK:n 17 kestävän kehityksen tavoitteen lähes kaikki osiot ovat liitettävissä maatalouteen, joka tuo valtavasti mahdollisuuksia maataloudelle tunnistaa ja kehittää kestävän kehityksen toimenpiteitä. Maatalous on toimiala, joka sitoo hiiltä ja viljelijöillä on moniin muihin yrittäjiin verrattuna moninkertainen työkalupakki taklata kestävän kehityksen ja ilmastomuutoksen haasteita.

Vastuullisuus on laaja käsite, johon kuuluu viljelijän näkökulmasta niin ilmasto- kuin vesiensuojelutoimet sekä luonnon monimuotoisuuden edistäminen. Moni näistä toimista on jo arkipäivää tiloilla, mutta niitä ei välttämättä mielletä vastuullisuusteoiksi, sillä ne ovat niin arkipäiväisiä viljelijöille. Suomalaisen maatalouden haasteena voidaankin pitää sitä, että maatalousyrittäjät eivät tunnista omia kestävyystekojaan. Esimerkiksi pellon kasvukunnosta huolehtiminen on monelle itsestäänselvyys, mutta samaan aikaan se on tärkeä ilmastoteko. Tai kotieläinten ruokinnan tarkka suunnittelu on osa normaalia maatilán toimintaa, mutta saman aikaan myös kestävyyttä edistävä ympäristöteko. Tai eläinten rehustus perustuu pitkälti kiertotalouteen hyödyntämällä elintarviketeollisuuden sivuvirtoja.

Hankkeen tärkeä tavoite on, että viljelijät tunnistavat ja tunnustavat kestävän liiketoiminnan tekojaan ja ovat valmiita kehittämään niitä. Tätä pyritään hankkeessa edistämään koulutuksilla sekä tilavierailuilla vastuullisuuden tunnistaneilla tiloilla. Tärkeää on tuoda kestävä kehitys lähemmäksi viljelijää ja heidän arkeaan.